

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 12 0 У 006201 17 Увп
Бања Лука, 12.12.2019. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше предсједника вијећа, Страхиње Ђурковића и Душка Бојовића, чланова вијећа, уз судјеловање Сање Орашчанин као записничара, у управном спору по тужби Б. Н. из Б. (у даљем тексту: тужилац), против акта број ... од 24.3.2017. године, туженог Министарства, у предмету инспекцијског надзора, одлучујући о захтјеву туженог за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бијељини број 12 0 У 006201 17 У од 23.5.2017. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 12.12.2019. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бијељини број 12 0 У 006201 17 У од 23.5.2017. године се преиначава, на начин да се тужба против оспореног акта одбија као неоснована.

Тужба против рјешења Градске управе Града Б., Одјељења за инспекцијске послове, Тржишне инспекције број ... од 07.3.2017. године се одбацује.

Образложење

Побијаном пресудом уважена је тужба и поништен оспорени акт којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Градске управе Града Б., Одјељења за инспекцијске послове, Тржишне инспекције број ... од 07.3.2017. године, а којим је привремено до окончања управног поступка одузета роба – цигарете по врсти, количини и цијени ближе прецизиране у диспозитиву тог рјешења.

Уважање тужбе образложено је разлозима да тужилац нема регистровану дјелатност за бављење трговином, па самим тим ни статус трговца у смислу члана 1 Закона о трговини („Сл. гласник РС“, број 6/07, 52/11, 67/13 и 106/15, у даљем тексту: Закон), па тужилац није ни могао извршити повреду одредбе члана 48 став 2 тог закона којом је прописано да у свакој фази промета и транспорта робу мора пратити вјеродостојна документација (фактура, доставница, отпремница, откупни блок и сл.) из које се недвосмислено може утврдити поријекло робе, количина и врста робе, назив и мјесто купца. Наведене обавезе се односе на регистрованог трговца, па с обзиром да тужилац није предузетник, то нема статус трговца, па ни инспекцијски орган није имао овлашћење за привремено одузимање робе на основу члана 66 б) став 1 тачка 1) Закона. Ово овлашћење има инспектор на основу цитиране одредбе када је покренут управни поступак, а привременост одузимања робе траје до његовог завршетка. Управну ствар у којој је могуће водити управни поступак који има у виду наведена законска одредба

представља правни однос између трговца и надлежног органа управе у вези извршавања права и обавеза регулисаних Законом, па с тога управни поступак на основу норми овог закона није могуће водити против правних или физичких лица која немају статус трговца у смислу члана 1 и 2 наведеног закона. Наведено, објашњава чињеницу да управни органи у поступку привременог одузимања робе од тужиоца не истичу покретање, односно вођење било каквог управног поступка против њега у вези са радњама због којих је одузимање извршено, па како је вођење одређеног управног поступка услов за стицање овлашћења инспекцијског надзора да у случајевима које предвиђа наведена законска одредба изврши привремено одузимање робе, то у конкретном случају није стечен законски основ за привремено одузимање исте од тужиоца. Под појмом лица које није регистровано код надлежног органа, који има у виду одредба члана 66 б) став 1 тачка 2) Закона, не сматра се лице које није регистровано за обављање трговинске дјелатности већ лице које унутар обављања те дјелатности није регистровано код надлежног органа за одређени промет односно транспорт или није прибавило сагласност или одобрење, а с обзиром на посебне карактеристике или посебан режим продаје или транспорта за одређене врсте роба у складу са овим законом и посебним прописима. Из наведених разлога, погрешна примјена материјалног права од стране туженог и инспекцијског органа имала је за последицу повреду управног поступка, а инспекцијски орган је, на основу утврђених чињеница, истакнутих у записнику о инспекцијском прегледу и првостепеном рјешењу, претходно морао испитати услове који се односе на надлежност тржишне инспекције у смислу наведеног закона, те члана 18 Закона о инспекцијама у Републици Српској („Сл. гласник РС“ број 74/10, 109/12, 117/12 и 44/16)), а на основу члана 17 став 1 Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“ број 13/02, 87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП), па уколико утврди да питање привременог одузимања робе представља управну ствар за коју је стварно надлежан други орган сходно члану 23 ЗОУП поступиће на начин прописан чланом 54 став 3 и 4 истог закона. Из наведених разлога, суд налази да је остварен разлог из члана 10 тачка 2 и 4 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС) за поништење оспореног акта. Још се у пресуди наводи да акт инспекцијског органа нема карактер коначног управног акта, па да се против њега не може водити управни спор у смислу члана 7 став 1 ЗУС, због чега није удовољено захтјеву тужбе за његово поништење.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужени побија њену законитост због повреде закона и прописа о поступку која је могла бити од утицаја на рјешење ствари. Истиче да тужилац није оспорио утврђено чињенично стање, већ је истакао да је наведене производе разних марки и произвођача, на којима су акцизне марклице БиХ, купио у продавници у Бијељини и повезао у Зворник пријатељима који раде у иностранству, али да је рачун изгубио и да ће покушати да обезбиједи рачун за исте; да укупна количина цигарета превазилази евентуалне личне потребе тужиоца, а иста је затечена у транспорту и намијењена је промету, односно роба је набављена ради даље продаје, а да тужилац ниједног тренутка није оспорио да није имао никакву документацију за робу, нити је регистрован од стране надлежног органа за обављање трговинске дјелатности. Наводи да је тужилац претходно требао прибавити рјешење надлежног органа за обављање трговине и да у складу са тим рјешењем купује и превози робу с обзиром да је чланом 2 Закона прописано да се трговином могу бавити привредна друштва и физичка лица (предузетници) која су регистрована за обављање те дјелатности. Дакле, тужилац је поступио супротно члану 2 Закона, јер је набављао и превозио робу у количини која превазилази њену употребу за личну корист, због чега је првостепени орган и донио

рјешење о привременом одузимању робе, будући да превоз исте није пратила одговарајућа документација из које би се утврдило поријекло робе, а што је прописано чланом 48 став 2 Закона. Указује да је на основу одредбе члана 66 б) став 1 тачка а) и б) Закона, инспектор овлашћен и дужан привремено одузети, односно заплијенити робу намијењену промету до завршетка управног поступка, а управни поступак у конкретној ствари је покренуо инспектор рјешењем о привременом одузимању робе, јер је том одлуком створена обавеза за тужиоца, па је без законског основа исказано мишљење, у побијаној пресуди, да није покренут управни поступак. Наглашава, да инспектор не контролише само легалне трговце, већ и она лица која набављају робу ради даље продаје, а која у нарави не обављају трговинску дјелатност. Напомиње, да је исти суд као и други окружни судови у истој ствари доносили пресуде супротног става, па тако наводи пресуду Окружног суда Бијељина број 12 0 У 001704 ...У од 12.9.2011. године; Окружног суда Добој број 13 0 У 000001 08 У од 24.10.2008. године, те пресуде Врховног суда РС број 11 0 У 000727 09 Увп од 13.10.2010. године и У-997/03 од 14.3.2007. године. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужилац у опширном одговору на захтјев оспорава наводе захтјева и истиче да је побијана пресуда правилна и законита. Предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, побијану пресуду, одговор на захтјев, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39 ЗУС, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка произлази да је тужилац 06.3.2017. године на путном правцу Бијељина-Зворник заустављен од стране Граничне полиције БиХ којом приликом је прегледом возила утврђено да се у возилу налази одређена количина цигарета без доказа о поријеклу истих и без рачуна о плаћеној роби, па је позван тржишни инспектор који је извршио привремено одузимање робе према спецификацији сачињеној у потврди о привременом одузимању робе број 02/6-324-1-24/17 од 06.3.2017. године. Након тога је тржишни инспектор донио рјешење којим се привремено одузима наведена роба до окончања управног поступка. Оспореним актом је одбијена жалба, а побијаном пресудом је уважена тужба и поништен оспорени акт.

Побијана пресуда није правилна.

Тачно је да је одредбом члана 2 став 2 Закона прописано да се трговином могу бавити правна и физичка лица (предузетници) која су регистрована за обављање те дјелатности, те да је одредбом члана 48 став 1 тог закона прописано да је трговац дужан да води евиденције утврђене законом и другим прописима, а ставом 2 наведеног члана Закона да у свакој фази промета и транспорта робу мора пратити вјеродостојна документација (фактура, доставница, отпремница, откупни блок и сл.) из које се недвосмислено може утврдити поријекло робе, количина и врста робе, назив и мјесто купца.

На основу одредбе члана 66 б) став 1 Закона, у вршењу инспекцијског надзора тржишни инспектор је овлашћен и дужан привремено одузети, односно заплијенити робу намијењену промету, до завршетка управног поступка: а) када се роба продаје, транспортује или припрема за продају или користи за пружање услуга без прописане документације о њеном поријеклу (доставнице, пријемнице, фактуре, рачуна и сл.).

Тачно је запажање нижестепеног суда да тужилац нема статус предузетника, нити својство трговца у смислу члана 2 Закона јер нема регистровану дјелатност за обављање трговачке дјелатности.

Међутим, овдје је кључно питање да ли је тужилац извршио куповину наведене робе и вршио њен превоз за своје потребе или је та роба била намијењена за даљу продају „на црном тржишту“, па уколико је роба била намијењена за даљу продају „на црном тржишту“, јер тужилац не обавља трговинску дјелатност да би исту могао продавати у регистрованој радњи, онда је тржишни инспектор био овлашћен у смислу члана 66 б) став 1 тачка а) Закона да привремено изврши одузимање робе до окончања управног поступка.

С обзиром да наведену робу није пратила вјеродостојна документација, а прије свега мисли се на рачун о купљеној роби, то је тржишни инспектор с обзиром на количину цигарета које је превозио тужилац, а радило се о 26 боксова и 54 кутије цигарета и по оцјени овог суда, правилно закључио да се не ради о роби намијењеној за личне потребе већ о роби намијењеној за даљу продају „на црном тржишту“. Стога је неправилан закључак нижестепеног суда у побијаној пресуди да тржишни инспектор није имао овлашћење за одузимање наведене робе.

Такође је неправилно елаборирање нижестепеног суда да се управни поступак по одредбама Закона о трговини не може водити против лица која немају статус трговца у смислу члана 1 и 2 тог закона, јер се управни поступак води против оног лица које је учинило повреду одредаба одређеног закона, а овдје је ријеч о повреди Закона о трговини, будући да тужилац није располагао документацијом на основу које би се идентификовало поријекло, цијена и продавац наведене робе. Стога је правилно запажање туженог да надлежна инспекција врши контролу не само легалног промета робе, већ и нелегалног промета, а овдје је ријеч о нелегалном промету робе будући да робу није пратила документација потребна за њен превоз.

Надлежност тржишног инспектора одређена је одредбама члана 66 б), 66 в) и 66 г) Закона, па не стоји закључак нижестепеног суда у побијаној пресуди да тржишни инспектор није био надлежан за поступање у конкретном случају и да је његова обавеза била да предмет уступи другом органу.

Како је у поступку који је претходио доношењу првостепеног рјешења и оспореног акта утврђено да је тужилац превозио робу (цигарете) у количини која превазилази личне потребе, а да при томе није имао фискални рачун о купљеној роби, нити другу вјеродостојну документацију, то је правилно од стране првостепеног органа извршено привремено одузимање робе до окончања управног поступка, па се супротни наводи истакнути у побијаној пресуди и одговору на захтјев не могу прихватити као основани.

Чињеница да је тужилац накнадно прибавио фискални рачун о купљеној роби нема утицаја на законитост побијаног првостепеног рјешења и оспореног акта, јер у моменту превоза робе (цигарета) тужилац није располагао фискалним рачуном, нити другом потребном документацијом за превоз робе.

Из наведених разлога, овај суд налази да је побијаном пресудом остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, па се отуда захтјев туженог, на основу одредаба члана 40 став 1 и 2 тог закона уважава, побијана пресуда преиначава на начин да се тужба против оспореног акта одбија као неоснована примјеном одредбе члана 31 став 2 ЗУС.

Ставом 2 изреке ове пресуде је одбачена тужба против првостепеног акта на основу одредбе члана 22 тачка 4 ЗУС јер наведени акт нема својство коначности у смислу члана 12 ЗОУП, па се против таквог акта не може водити управни спор сходно одредби члана 7 став 1 ЗУС.

Записничар
Сања Орашчанин

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић